

Glatt á hjalla við athöfnina. Það vakti athygli forsætisráðherra hve skiltagerðarmenn voru fljótir að færa hæð grenisins inn á upplýsingaskiltið. Frá hægri Jónatan, formaður Skógræktarfélags Íslands, Katrín forsætisráðherra, Pröstur skógræktarstjóri, Fanney Ólöf, fulltrúi landeiganda og Hafberg í Lambhaga, bakhjarl Trés ársins.

Mynd: BJ

Tré ársins 2022

– Sitkagreni (*Picea sitchensis*)

Í stórbrotnu landslagi Kirkjubæjarklausturs snarast Systrafoss niður klettana og bregður slæðu á bergið um leið og hann hverfur undir stórgrýtið Fossastein sem féll í miklu stórvíðri árið 1830. Fossinn hefur þjóðsagnargildi og sögur geymdar allt frá pápískri tíð. Vestan við fossinn hefur frá fyrri tíð verið græddur upp skógur, fyrst birki og síðan af meiri tilviljun sitkagreni, sem átti upphaflega að fara í Skaftafell en dagaði uppi vegna ófærðar yfir fljótin þar eystra. Hér kúrir trjágróður í brattri hlið og farnast vel.

Það hafði legið fyrir sl. þrjú ár að sitkagrenið á Kirkjubæjarklaustri kæmi mögulega til með að slá nýtt met í hæðarvexti á Íslandi. Af því tilefni, að stefndi að hæðarmúrinn 30 m yrði rofinn, var haft samband við forsætisráðuneytið og kannað hvort Katrín Jakobsdóttir væri til í að þiggja boð um að taka þátt í athöfn mánudaginn 12. september. Katrín tók vel í boðið og mætti galvösk og tók virkan þátt í dagskránni eins og nánar verður rakið. Segja má að hefð sé komin fyrir því að forsætisráðherra landsins taki

Tré ársins 2022, beinvaxið og stofnmikið.

Mynd: Ragnhildur Freysteinsdóttir

„Blítt er undir björkunum“ í flutningi hjónanna Zbigniew Zuchowicz, skólastjóra Tónlistarskóla Skaftárhrepps, og Teresu Zuchowicz.

Mynd: BJ

þátt í mælingu hæsta tré landsins þegar kemur að því að trjátegund slái ný met og þannig var það á Hallormstað árið 1995 í tíð Davíðs Oddssonar, þegar rússalerki í Guttormslundi mældist í fyrsta skipti 20 m, þá hæsta tré landsins.

Frá þeim tíma sem liðinn er hafa orðið þær breytingar að sitkagrenið hefur náð yfirhöndinni, um leið og lerkið í Guttormslundi hefur hætt að vaxa jafn mikið og áður. Jafnframt hefur sitkagrenið á Kirkjubæjarklaustri sótt í sig veðrið jafnt og þétt og virðist á þessu aldurskeiði vaxa ákaflega vel. Það er í sjálfu sér eftir bókinni, þar sem rússalerkið er ljóselsk tegund og vex hratt og mikið frá upphafi æskuskeiðs en aftur á mótin er sitkagrenið eins og seinþroska unglingur og fer sér hægt fyrstu árin en vex svo ásmegin eftir því sem líður á. Báðar þessar tegundir eru úrvals nytjategundir og viðurinn, þó eðlisþættir séu mismunandi, góður til notkunar í allar byggingar, hvort sem um er að ræða burðarvirki, klæðningar eða gólfborð þar sem lerkið hentar sérstaklega vel.

Það er hins vegar allt sem bendir til þess að sitkagrenið muni verða þegar fram líða

stundir okkar aðalnytjategund. Helstu kostir þess eru þeir að tegundin vex nánast allstaðar á landinu og er vel aðlöguð úthafsloftslaginu í miðju Atlantshafi. Uppruni lerkisins úr meginlandsloftslagi Rússlands er hins vegar með þeim hætti að það sættir sig ekki við rysjótt veðurfar og hættir til að vakna til lífs of snemma á vorin komi ótímabærir hlýindakaflar í mars til apríl. Afleiðingar eru kalskemmdir og sveppasýking sem fylgir oft í kjölfarið. Það hefur því aldrei þrífist vel sunnanlands þar sem slíkir kaflar geta verið algengir.

En snúum okkur að athöfninni á Klaustri sem fór fram með nokkurri viðhöfn mánudaginn 12. september síðast liðinn.

Hófst athöfnin á tónlistaratriði hjónanna Zbigniew Zuchowicz, skólastjóra Tónlistarskóla Skaftárhrepps, og Teresa Zuchowicz. Fluttu þau m.a. lögin „Blítt er undir björkunum“ eftir Ísólf Pálsson og „Hríslan og lækurinn“ eftir Inga T. Lárusson og fleira í þeim dúr.

Jónatan Garðarsson, formaður Skógræktarfélagss Íslands, bauð gesti velkomna og flutti stutt ávarp og bauð Katrínu Jakobsdóttur að taka þátt í

Í lok dagskrár var boði upp á kaffi og meðlæti.

Mynd: BJ

mælingu á sitkagreninu en þar naut hún aðstoðar Björns Traustasonar, fagstjóra landupplýsinga Skógræktarinnar á Mógilsá. Staðfest mæling Katrínar reyndist vera 30,15 m á hæð og þvermál í brjósthæð 49,3 cm.

Að þessu loknu ávarpaði Katrín gesti og kom inn á mikilvægi skógræktar og ekki síst mikilvægi hennar fyrir loftslagsmarkmið Íslands. Einnig nefndi hún á persónulegum nótum að hér hefði hún á sínum tíma komið með tilvonandi eiginmann sinn í skóginn sem væri í miklu uppáhaldi þeirra hjóna. Þá flutti Þröstur Eysteinnsson skógræktarstjóri ávarp og Hafberg Þórisson í Lambhaga, sem er bakhjarl Trés ársins, rifjaði upp minningar frá því hann var sveitrastrákur á Steinsmýri í Meðallandi.

Að þessu loknu fór fram afhending

viðurkenningarskjala sem voru afhent Fanney Ólöfu Lárusdóttur, fulltrúa landeiganda og Presti Eysteinessyni f.h. Skógræktarinnar en stofnunin hefur haft umsjón með svæðinu í mörg ár.

Að þessu loknu þáðu gestir léttar veitingar en um þær sá veitingarstaðurinn Kjarr, sem nýlega hefur tekið til starfa á Klaustri. Tóku menn upp létt spjall á veröndinni undir fögrum tónum þeirra hjóna Zbigniew og Teresa. Heimamenn fjölmenntu á viðburðinn, bæði aldir sem ungir, og taldist til að hátt í 100 manns hafi fylgst með viðburðinum, hlýtt á ræður, staldrað við eða þegið kaffi og meðlæti.

Veður var hið blíðasta og viðburðurinn öllum til sóma.

Höfundur: Brynjólfur Jónsson